

Tabulka písmen (s tipy, triky, cviky atp. a jejich účelem) _ příloha ke hře Cesty vedoucí k pohodě

Přečti si svůj úkol a jeho účel a užij si své zastavení na cestě

Jak postupovat u (většiny) úkolů:

1. Přečti si nejprve celý úkol + smysl úkolu. (cca 1 minuta času)
2. Poté čti bod po bodu a rovnou se řiď instrukcí k provedení úkonu. (cca 1 minuta času)

Poznámka autorů: Některé úkoly se můžou zdát legrační nebo trapné. Úhel pohledu je ale vždycky na tobě! My víme, že pokud jsou tyto činnosti lidmi trénovány opakovaně a dlouhodobě, přispívají k lepší náladě, větší pohodě a denně pomáhají stovkám lidí od stresu či úzkosti, na cestě za osobní spokojeností. Třeba se tipy budou hodit v životě i tobě nebo tvým blízkým...

	Název úkolu	ÚKOL	SMYSL tréninku
A	 GRATULACE A Motýlí obejmutí	<p>Gratulujeme ke zdolání tvé herní cesty!</p> <p>Tvůj úkol:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sedni / stoupni si rovně. • Překřiž ruce na hrudníku. • Dlaně se chvíli jemně dotýkají tvých ramen. • Dýchej plynule a o trochu víc než normálně. • Poté střídavě pohybuji dlaněmi, jako když tě někdo chválí a pleská tě jemně po ramenou, jako symbol ocenění. • Ťuk pravá, ťuk levá – opakuj minimálně 14x. <p><i>Doporučuje se mít zavřené nebo přivřené oči, mírně se usmívat.</i></p> <p><i>Jsi přece vítěz!</i></p> <p>Po splnění úkolu na tebe čeká obálka pro vítěze...</p>	<p>Jednoduchý způsob, jak se spojit se svým vnitřním klidem, přeladit svou náladu – necháváme myšlenky a pocity létat kolem své hlavy jako motýly, kteří přiletí a zase odletí, ale my zůstáváme pevní jako stonek rostliny! Naše paže se mění na lehounkého motýlka, kterého nic a nikdo v tento přítomný okamžik netíží!</p> <p>Pomáhá ve chvíli, když jsme prožili nepříjemný zážitek, když jsme nervózní, smutní, zklamaní, nazlobení, prožíváme křivdu anebo když se nedaří usnout.</p> <p>Klidní mysl, snižuje stres a vyrovnává náladu. Důležité při této technice je, všimnout si svého dechu, klidně a volně dýchat.</p> <p>Pokud chci provádět cvik bez svědků, zamknu se na WC... 😊</p>

E	<p>Pohled do vesmíru</p> 	<ul style="list-style-type: none"> • Udělej si z dlaní misky a • přilož takto dlaně jemně na tváře pod oči, • prsty na oči (<i>prsty se mohou na nose překrývat přes sebe</i>). • Snaž se zakrýt prsty všechny štěrbinu a škvírky, aby neprosvítal okolní svět. Oči měj v misce z dlaní otevřené. • Nastav takto obličej s dlaněmi proti slunci nebo proti největšímu světlu v místnosti. • Dívej se do misky z rukou – uvidíš růžově prosvětlená místa. • Představ si, jako by ses díval do vzdáleného vesmíru se zářivými růžovými planetami, zkoumej očima celý prostor v dlaních. Zkus svůj pohled zaostřit a rozostřit. • Volně dýchej (ideálně nosem). • Celé cvičení / dívání prováděj minimálně po dobu 3 dechů. 	<p>Sledování hvězd na noční obloze může být velmi uklidňující. Toto je způsob, jak si zařídit hvězdné uklidnění kdykoliv během dne.</p> <p>Cvik pomáhá, když je člověk unavený a potřebuje rychlý odpočinek nebo prožil strach, nejistotu, stud nebo třeba pokud potřebuje být chvíli sám a nejde opustit prostor s lidmi.</p> <p>V případě potřeby využij tenhle relax tip pro sebe i ty.</p>
Í	<p>Desatero spánkové hygieny</p>	<p>1) Přečti si 10 zásad v heslech níže</p> <p>2) Potom si hned text zakryj a zkus vše vyjmenovat z paměti</p> <p><i>Slova si můžeš vybavovat na přeskáčku. Ale pokud napoprvé vyjmenuješ jen polovinu, úkol opakuji a běž večer dřív spát! 😊</i></p> <p>VYVĚTRÁNO, TMA, BEZ MOBILU, BEZ CUKRU, KLID, PRAVIDELNOST, 7-9 HODIN, PROTAŽENÍ, SPRCHA, RITUÁL</p>	<p>Spánek, základní kámen zdravého a šťastného života. Bez něj žádná jiná zásada duševní hygieny nebude fungovat.</p> <p>Je tedy důležité dbát na kvalitní spánek a věnovat mu dostatek pozornosti. Nedostatek spánku má vysoce negativní vliv na naše psychické i fyzické zdraví, na naši paměť.</p> <p>Mnoho z nás spánek pravidelně podceňuje, aniž bychom si uvědomili, jak moc si tím ubližujeme.</p>
O	<p>Tichý křik</p> 	<p><u>Zakřičet potichu: herecky procítěná pantomima 😊</u></p> <p>V podstatě stačí dělat přesně to, jako kdybys opravdu křičel a cloumal s tebou vztek:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pusa jako při křiku z plna hrdla, • přidej ruce – prsty rozevřené u obličeje, • jen nakonec nedáš prostor hlasu a hrdlem „vytlačíš“ jen vzduch. 	<p>Někdy se na člověka sype strašně moc věcí, emocí, ... a člověk by tuze rád křičel jako rozzuřená šelma.</p> <p>Můžeme být vytočení a zároveň neubližovat okolí, ani svým hlasivkám. V případě práce / školy se křik nejvíce jako nevhodnější metoda k uvolnění stresu – proto doporučujeme tenhle trik s Tichým křikem.</p> <p>(<i>Někdy se emoce záhy přeměruje a výsledkem je smích... 😊</i>)</p> <p>Občas je ale fajn dovolit si zakřičet. Stačí polštář, volná místnost, vysvětlení reakce ostatním. Vymlať ze sebe vztek, frustraci či bezmoc a pořádně si u toho zařvi.</p> <p>Existuje celá řada dalších tipů, jak vztek zdravě zpracovat. Hledej a najdeš!</p>

<p>U-Ů</p>	<p>Opička BrainGym</p> 	<p>Možná cvik znáš... Cílem je, že každá ruka dělá ve stejnou dobu jiný pohyb:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jednu ruku si dej na hlavu a začni s dlaní mírně poklepávat na temeni. • Druhou ruku dej na břicho a krouživými pohyby si břicho hlad. • Chvilí cvik takto prováděj (cca 10sekund), pak ruce prohod' a cvik opakuj. <i>Můžeš přidat zvuk jako opice: u-u-u-u</i> <p><i>Nemělo by se ti stát, že ruka na hlavě začne hladit a na břiše poklepávat 😊 Hodně zdaru!</i></p>	<p>Právě ses seznámil s tzv. BrainGym technikou. Metoda cvičení, která jednoduše propojuje pohyb těla a dráhy v mozku.</p> <p>Najdi si každý den 5 minut na protáhnutí těla a myslí pomocí BrainGym cvičení. Např. kreslení osmiček prstem či celými pažemi ve vzduchu nebo na papíře zabere ani ne půl minuty (zapoj druhou ruku v opačném směru). Na internetu je ale plno těžších výzev! Jdeš do toho?</p> <p>Výzkumy prokázaly pozitivní výsledky při jakémkoliv učení. Pokud se BrainGym cviky trénují pravidelně a dlouhodobě, má to vliv na posílení pozornosti, soustředění, paměti i stabilitu emočního stavu.</p>
<p>B</p>	<p>Barvy</p> 	<ul style="list-style-type: none"> • Tvým úkolem je vyhledat očima alespoň 3 předměty modré barvy a 3 předměty zelené barvy a • (alespoň šepem) říct, co to je (pojmenovat předměty, např.: modrá obloha, zelená kytka atd). <p><i>Pokud máš rád výzvy, budeš mít chuť a čas, můžeš si určit kolik předmětů modré a zelené barvy najdeš.</i></p>	<p>“Pojmenuj tři věci, které vidíš kolem sebe” je součást výcviku US armády řadu let.</p> <p>Je to způsob, jak se zakotvit v přítomnosti, jasných dovednostech a jak předcházet nakupenému stresu či panické atace (velké úzkosti). Barvy jako modrá a zelená jsou často považovány za uklidňující.</p> <p>Použití uklidňujících barev pomáhá k zvládnání stresu a podpoře duševní vyrovnanosti. Zkus každý den najít čas na toto cvičení a obklopit se modrou a zelenou. Třeba tím, že vyrazíš do přírody? 😊</p>
<p>D</p>	<p>Dech povzdech</p> 	<ul style="list-style-type: none"> • 2x až 3x se rychle za sebou nadechni nosem, aniž bys mezitím vzduch opět vydechl – nadechni se tak trochu jako bys <u>popotahoval rýmu do nosu...</u> • Na okamžik dech zadrž. • Potom ústy pomalu a co nejdéle vzduch vydechuj. • Pak můžeš zkusit na okamžik znovu zadržet dech, než se znovu nadechneš • Celý postup zopakuj 3x <p>Shrnutí: 2x – 3x krátké prudké nádechy, zádrž dechu a 1 táhlý výdech z úst, zádrž dechu a nádech</p>	<p>V případě takového dýchání je výsledkem snížení průtoku krve do srdce, což v důsledku snižuje pocity napětí, stresu a úzkosti v reálném čase. Je to jeden z nejrychlejších funkčních nástrojů k odstranění či snížení akutního stresu, který se dá použít hned a kdekoliv, protože dech máš vždy při sobě.</p> <p>Využij tenhle tip v případě nervozity, nepříjemného čekání či očekávání. Anebo jej použij, když potřebuješ rychle obnovit energii nebo posílit soustředění.</p> <p>Účinky tohoto triku se zintenzivní, pokud se dech trénuje ve chvíli, když je člověk v pohodě. Mozek si pak snadněji vytvoří funkční dráhu pro spuštění požadované reakce v těle. Ostatně, platí to pro všechny tipy, které tu jsou. 😊</p>

<p>Č</p>	<p>Káča z hrací kostky</p> 	<ul style="list-style-type: none"> • Postav hrací kostku na roh; hranu, • roztoč ji na stole tak, jako by to byla káča. • Počítej, kolik vteřin se točí. • Točení by mělo trvat <u>alespoň 3 vteřiny</u>. Pokud ne, pokus opakuj. (<i>Alespoň 5 pokusů!</i>) • Pokud se to nepodaří, 3x se zhluboka a pomalu nadechni a vydechni (ideálně nádech nosem, výdech pusou), • poté vyklepej ruce před tělem (uvolni co nejvíce zápěstí). <ul style="list-style-type: none"> • Odpověz na otázku <i>Jak se právě teď cítíš?</i> (naštvaně, mrzutě, rozpačitě, v pohodě, ...) 	<p>Věřím, že jsi se opravdu snažil a plně soustředil na úkol.</p> <p>Bez ohledu na to, jestli se ti dařilo nebo ne, jsi právě zakusil napojení na přítomný okamžik. A s tím pracuje tzv. umění všímavosti neboli mindfulness. Je to schopnost záměrně věnovat pozornost tomu, co se děje tzv. tady a teď.</p> <p>Je to plné soustředění na to, co vnímáš a cítíš v daném okamžiku, jako bys to zažíval poprvé ve svém životě, bez hodnotícího posuzování, jaký je výsledek.</p> <p>Pokud budeš trénovat tuhle meditační dovednost, časem získáš větší kontrolu nad svými emocemi a nahléd nad svými myšlenkami.</p> <p>Technik mindfulness je plný internet. Tvé zdraví, výkonnost a spokojenost tím jediné získá. Stačí se zajímat, zkusit a trénovat. 😊</p> <p>A pokud máš negativní emoci po nezdaru, zkus <u>tip pod písmenem H</u>.</p>
<p>H</p>	<p>Tip s vodou či vzduchem</p> 	<p>Pokud máš k dispozici H₂O z kohoutku,</p> <ul style="list-style-type: none"> • umyj si ruce mýdlem, opláchni si obličej studenou vodou, naber si vodu do úst, zakloktej si (<i>pokud můžeš, tak s hlasitým "glogloglo"</i> 😊) a vodu polkni. <p>Pokud nemáš po ruce vodu a</p> <ul style="list-style-type: none"> • jsi uvnitř budovy: otevři si okno a nasaj nosem co nejvíce a nejpomaleji čerstvý vzduch, zkus vnímat vůni a chuť vzduchu. • jsi venku, zaměř svůj pohled do dálky, ideálně na obzor nebo na oblohu. • 2x se zhluboka nadechni/vydechni. (případně zkus všechny tipy) 	<p>Pokud někdy člověk prožívá tzv. negativní emoce (smutek, vztek, křivdu...), voda nebo čerstvý vzduch a pohled na obzor může být rychlý a účinný nástroj 1. pomoci, jak se zklidnit a uvolnit napětí.</p> <p>Kloktání a pár doušků vody také pomáhá. Brumlání, kloktání a samozřejmě zpívání aktivuje svaly hlasivek a stimuluje tak bloudivý nerv v těle, který má na svědomí plno zásadních funkcí pro naši pohodu.</p> <p>Pohled do dálky může být další rychlou pomocí, jak vyčistit mysl a poskytnout pocit klidu a jistoty.</p> <p>Třeba to někdy pomůže i tobě.</p>

<p>K</p>	<p>Klokan Kó-an</p> 	<ul style="list-style-type: none"> • Spoj dlaně před hrudníkem do japonského gesta pozdravu. • Zhluboka se nadechni a • při výdechu se co nejvíce ukloň, zároveň • procítěně a táhle vyslov “Khó” • při návratu zpět do vzpřímení vyslov krátce “an”. • Narovnávej se z předklonu rychle, energicky. <ul style="list-style-type: none"> • <u>Dlouze a dolů KHOooo – AN rychle a nahoru</u> • Opakuj 3x • Poté si ještě 5x poskoč na místě jako klokan (pokud můžeš, přeskákej klidně celou místnost 😊) • Na závěr (či úvod?) zkus zodpovědět otázku: <i>Kam jde světlo žárovky, když se zhasne?</i> 	<p>Dechové cvičení, protažení nebo skákání, může pomoci uvolnit napětí (nejen) v těle. Zklidnit se, zároveň zlepšit náladu a zvýšit soustředění. Pravidelný pohyb udržuje tělo v dobré kondici a podporuje zdravé sebevědomí a psychické zdraví.</p> <p>Zkus si najít čas na cvičení každý den (alespoň 30 minut).</p> <p>Koan je krátký příběh či tak trochu nelogická „hádanka“, která má svůj původ ve starodávné Číně. Čínští a japonští mistři ji používali pro své žáky jako způsob meditace pro probuzení mysli a ducha. Kóany se využívají jako nástroj, který osvobozuje mysl od zavedených programů myšlení. Kdy hádanka umožňuje mysli zakusit okamžik hlubšího soustředění. Kóany jsou využívány v každodenní meditaci jako nástroj pro relax, rozšíření vědomí a dosažení hlubšího porozumění a sebepoznání.</p> <p>Pokud by tě lákala meditace, existuje mnoho forem a způsobů. Hledej informace a příležitosti, abys mohl začít. Posílí to tvé tělo, mysl i duši.</p>
<p>L</p>	<p>LION & CAT</p> 	<p>Jistě znáš klasický <u>cvik přezdívaný jako Kočičí hřbet</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Opři se na zemi o kolena a dlaně, • ve výdechu brada k hrudníku a páteř zakulaceně nahoru • s nádechem záda do roviny, hlava je v protažení páteře • Opakuj kočičí protažení ještě 5x • Na závěr si pořádně zívni jako lev – (minimálně 6 sekund), zkus se do toho vžít, přežeň to, jako bys byl herec na jevišti, použij klidně i protážení rukou (pokud můžeš, doprovod zívnutí zvukem; hlasitým výdechem). 	<p>Zívání máme spojené s únavou, avšak pomáhá i v případě nakupeného stresu. Srdeční rytmus se zvýší přibližně o 30 procent. Zívání dodá do krve více kyslíku a zároveň povzbudí přísun serotoninu, přezdívaný jako hormon štěstí (<i>ovlivňuje náladu, spánek, učení, paměť a další tělesné a duševní funkce</i>).</p> <p>Samotné zívání je velice „nakažlivé“. Více než 55 procent lidí si zívne v krátké době poté, co vidí zívát někoho jiného. Tak kolik zívlo lidí okolo tebe? 😊</p> <p>Najdi si během dne chvilku na vědomé zívání a protahování, které ti pomůže vyburcovat pozornost, snížit nervozitu (třeba při záseku u psaní testu), uvolnit psychické či fyzické napětí.</p> <p><i>Pokud nemáš čas a prostor na velké protahování – u zívání si můžeš pomoci protažením paží a zakroucením zápěstí. I to se počítá!</i></p>

R	<p>Zatni a povol</p> 	<ul style="list-style-type: none"> • Zatni na max pravou a levou pěst a prsty u nohou • vydrž tak 5 sekund, poté prsty uvolni, • Nádech a pevně sevři zuby k sobě, jako když vrčíš, vydechuj na 4 sekundy, uvolni sevření, nádech. • Semkni pevně rty k sobě (4 sekundy), uvolni. • Ztlač silně jazyk proti patru (rty zavřené), vydrž 4 sekundy, poté uvolni. • Pomalu zakloň hlavu, jak nejdál to jde (mírně otevři pusu!), napočítej do 4 a plynule hlavu předkloň. • Ztlač hlavu směrem k hrudníku, počítej do 4. • Zatřes celým tělem, hlavou + 1 hluboký nádech/výdech. 	<p>V roce 1928 přišel psycholog E. Jacobson na to, že každá myšlenka přináší určitou svalovou reakci. Díky tomu přišel na spojitost mezi psychickými stavy a obtěžujícími blokádami v těle.</p> <p>Právě jsi odcvičil kousíček z tzv. “Jacobsonovy svalové relaxace.” Tato relaxace může být vhodná pro úplné začátečníky s relaxací a meditací, kteří nevydrží pasivní formu meditace a relax-technik.</p> <p>Všechny druhy relaxací jsou důležitým prvkem v prevenci proti psychosomatickým onemocněním a je užitečné se o tento nástroj duševní hygieny zajímat ještě před tím, než člověka zastaví stres v podobě bolesti hlavy, zad, žaludku atp.</p> <p>Tenhle relax-tip posiluje imunitu a nabízí ti obnovu energie při vyčerpání mysli i těla. A i když lévá energii, zároveň uvolňuje, takže pokud cvičení zařadíš před spaním, dobře se usíná...</p>
S	<p>sova relaxační</p> 	<ul style="list-style-type: none"> • Posad' / postav se zpříma – měj rovná záda. • Polož pravou ruku na levé rameno, zhluboka se nadechni a • s výdechem otoč hlavu vlevo a podívej se přes rameno. • S nádechem otoč opět hlavu na střed, polož hlavu na hrud' a vydechni. • To samé se opakuje otočením hlavy vpravo s výměnou ruky. (Levá ruka na rameno, hlava doprava přes rameno, výdech.) • Opakuj celý postup alespoň 3x. • Při cviku se doporučuje mít zavřené oči. 	<p>Pro uvolnění po delším sezení nebo náročné činnosti je dobré protažení šijových svalů, aby nás nerozbolela hlava a nezačala vytvářet negativní myšlenky, špatnou náladu.</p> <p>Protažení těla je vždy dobrý způsob pro uvolnění jakéhokoliv napětí (psychického či fyzického).</p> <p>Pravidelným cvičením posílíš svou imunitu i psychickou odolnost.</p> <p>Zkus si najít čas na pohyb a protažení po každé hodině.</p>
V	<p>včelí výdech</p> 	<ul style="list-style-type: none"> • Zakryj si uši dlaněmi, zavři nebo přivři oči, • nadechni se zhluboka a • při výdechu vyslovuj písmeno “M”, dokud nebude výdech dokončen. • Cílem je rozvibrovat celou hlavu, jako kdyby byla hlava včelím úlem...mmmmmmmm • Poté dej dlaně z uší a zaměř se na první zvuky, které uslyšíš... Co jsi slyšel? 😊 	<p>Díky tomu, že rozvibruješ čelisti a dutiny v hlavě, dostane hlava impuls na chvíli vypnout od negativních myšlenek a pocitů.</p> <p>Stimuluje se bloudivý nerv v těle, který má na svědomí plno zásadních funkcí pro naši celkovou pohodu.</p> <p>Tato jednoduchá a trochu trhlá technika je zaměřena na osvobození mysli od nahromaděného stresu a na trénink všímavosti.</p> <p>Umění přítomného okamžiku přispívá k emočnímu zdraví.</p> <p>Některým pomáhá tenhle tip ve chvíli, kdy mají tzv. “všeho dost!” Co ty na to?</p>

Vymazat stres z životních cest nelze. Můžeme si ale vytvářet tzv. copingové strategie, které nám pomohou se se stresem vyrovnávat.

Ty už teď některé z nich znáš a můžeš je trénovat, aby sis je osvojil pro případ, kdybys je někdy ty nebo tví blízcí potřeboval/i.

Pokud se stres nebo úzkost stávají obtížnými na zvládnutí, je v pořádku svěřit se dospělému, který ti pomůže.

Doporučení na pomoc najdeš v “obálce pro vítěze a dobrodruhy”.

UPOZORNĚNÍ: Všechny cviky a techniky jsou nápomocné a plně funkční ve chvíli, kdy se pravidelně a dostatečně opakují / trénují. Stejně tak, jako když chceš umět hrát na klavír nebo zaběhnout rychle stovku, nestačí, že si to jednou zkusíš. Musíš cvičit a trénovat a teprve potom se ti může dařit dosáhnout úspěchu.

Zdroj obrázků: Ilustrace v tabulce jsme pro tebe/vás vytvořili ve spolupráci s Copilotem z Microsoftu